

سر سید احمد خان

سر سید احمد خان یکی از بزرگترین رهبران مسلمانان شبه قاره پاکستان و هند بود. او شخصی بود که با رهبری خود به مسلمانان زندگی تازه ای بخشید. او در سال ۱۸۱۷ م در دهلی چشم به جهان گشود. اسم پدرش سید محمد تقی بود. بزرگانش از عربستان به هرات در زمان شاه عالم و از آنجا به هندوستان آمدند.

سید احمد خان پس از تحصیلات وارد خدمت دولتی گردید. در نتیجه جنگ آزادی ۱۸۵۷ میلادی سلطنت مسلمانان در هند به دست انگلیسی ها خاتمه یافت و در تمام شعبه های زندگی به مسلمانان ضرر رسید. انگلیسی ها در مقابل مسلمانان همیشه از هندوان حمایت می کردند. سید احمد خان از این وضع ناراحت می شد.

به نظر او علت حمایت این بود که مسلمانان در تعلیم و تربیت نسبت به هندوان خیلی عقب بودند. بنابر این تصمیم گرفت که در آینده به اصلاح برادران مسلمان خواهد بکوشد.

برای اصلاح مسلمانان یک مجله ماهیانه به نام "تهذیب الاخلاق" راه اندازی نمود. به علاوه برای یاد آوری عظمت و شوکت گذشته مسلمانان درباره آثار تاریخی آنان کتابی به نام "آثار الصنادید" نوشت.

سید احمد در ۵۲ سالگی به انگلستان رفت و پیشرفت انگلیسی ها را مشاهده نمود و به این نتیجه رسید که اگر مسلمانان علوم جدید نمی خوانند، پیشرفت نخواهند کرد.

او در سال ۱۸۷۵ میلادی مانند دانشگاه های آکسفورد و کیمبریج، در علیگر دانشگاه اسلامی بنا کرد. دانشجویان این دانشگاه زمینه را برای تاسیس پاکستان هموار ساختند. دانشجویان آنجا علامه محمد اقبال و قائد اعظم محمد علی جناح را بسیار

دوست داشتند۔

سید احمدؒ در سال ۱۸۹۸ میلادی پس از گذراندن زندگی بسیار درخشانی از این دنیا رحلت نمود۔ او مانند یک پزشک، معالج ملت بیمار خود بود۔

(دکتر آفتاب اصغر)

فرہنگ

چشم بہ جہان گشود : دنیا میں آنکھ کھولی	رہبر : رہنما، لیڈر
خاتمہ یافتن : ختم ہو جانا	تحصیلات : تعلیم
ناراحت شدن : پریشان ہونا	ضرر رسیدن : نقصان پہنچنا
عقب : پیچھے	در نظر او : اس کی رائے میں
کوشیدن : کوشش کرنا	تصمیم گرفتن : فیصلہ کرنا
	مجلہ ماہیانہ : ماہانہ رسالہ
یاد آوری : یاد دلانا	اجراء نمودن : جاری کرنا
در ۵۲ سالگی : ۵۲ سال کی عمر میں	آثار تاریخی : تاریخی مقامات
کیمبرج : کیمبرج	آکسفورڈ : آکسفورڈ
زمینہ ہموار ساختن : زمین ہموار کرنا	پیشرفت کردن : ترقی کرنا
	زندگی درخشانی : تابناک زندگی
	وارد خدمت دولتی گردید : سرکاری نوکری اختیار کی

تمرین

۱- فارسی میں جواب دیجیے۔

- ۱- سر سید احمد خانؒ کہ بود؟
 - ۲- او کی چشم بہ جهان گشود؟
 - ۳- اسم پدرش چه بود؟
 - ۴- او چه کتابی درباره آثار تاریخی مسلمانان نوشت؟
 - ۵- اسم مجلہ ماہیانہ او چه بود؟
 - ۶- سر سید احمد خانؒ کی بہ انگلستان رفت؟
 - ۷- سر سید احمد خانؒ پس از مشاہدہ پیشرفت انگلیسی ہا بہ چه نتیجہ ای رسید؟
- ۲- مندرجہ ذیل الفاظ کی جمع بنائیے :

رہبر ، بزرگ ، برادر ، اثر ، نتیجہ ، مسلمان ، دانشجو

۳- خالی جگہ پر کریں :

- ۱- او در سال ۱۸۱۷ میلادی گشود۔
 - ۲- او برای اصلاح برادران مسلمان
 - ۳- او در علیگر دانشگاه اسلامی
 - ۴- دانشجویان دانشگاه علیگر علامہ اقبالؒ و محمد علی جناحؒ را
 - ۵- سر سید احمد خانؒ در سال ۱۸۹۸ میلادی رحلت نمود۔
- ۳- مندرجہ ذیل محاورات ذہن نشین کیجیے :

زندگی تازہ بخشنیدن ، وارد خدمت دولتی گردیدن ، خاتمہ یافتن ، ضرر رسیدن ، حمایت کردن ، ناراحت شدن ، بہ اصلاح کوشیدن ، اجراء نمودن ، بہ نتیجہ رسیدن ، بنا کردن ، ہموار ساختن۔